

**דגם תשובות לשאלון — עברית: הבנה, הבעה ולשון
לעולים חדשים — מס' 11284, חורף תש"ף**

בבדיקת שאלון זה יש לשים לב לסולם ההערכה השונה בכל שאלה.
בכל תשובה יש הנחיה לאופן הבדיקה.

פרק א — הבנה והבעה

על הנבחן לענות על כל השאלות בפרק זה.

שים לב: בשאלות ההבנה אין להפחית אחוזים על שגיאות בדקדוק ובתחביר.

1. א. על הנבחן להשלים את המשפט באפשרויות האלה.
מטרת הניסוי היתה לבדוק את הקשר בין איפוק / דחיית סיפוקים / התאפקות ובין הצלחה / בריאות נפשית / אושר בהמשך החיים. (לכל השלמה 50%=100%)
ב. על הנבחן לכתוב את מסקנת הניסוי.
יש קשר (חיובי) בין דחיית סיפוקים ובין הצלחה בחיים. (100%)

2. בתשובה זו יש להקיש 1 לתשובה נכונה או 0 לתשובה שגויה.
 - מפני שלבני האדם יש גם יכולת של שליטה עצמית.

3. על הנבחן לציין שלושה זוגות ניגודים (33.3% לכל ניגוד) מבין הזוגות האלה:
אימפולסיביות — שליטה עצמית
רגשות — היגיון
הפסד — רווח
עיקר — טפל
(ילדות — התבגרות)

4. א. על הנבחן להשלים את המשפטים
בשלב הראשון אדם צריך להבין את הדברים האלה:
איפוק ודחיית סיפוקים משתלמים לאדם, והוא אחראי למעשים שלו ולתוצאות שלהם. (25% לכל דבר — 50%)
בשלב השני אדם צריך לפעול כך:
עליו להתאמן ולתרגל שיטות שונות לדחיית סיפוקים. (תתקבל גם התשובה: עליו להתמקד בהפסד או בסיכון שיש במעשה שעושים או בדבר שרוצים). (50%)
ב. על הנבחן להביע את דעתו על השאלה אם אפשר להחליף את סדר השלבים.
אפשרויות תשובה:
אפשר להחליף את סדר השלבים ולהתחיל משינוי התנהגות. שינוי התנהגות למשך זמן ואימון עקבי באמצעות שיטות שונות לדחיית סיפוקים יכולים להיות הוכחה לכך שכדאי לדחות סיפוקים. ההבנה וההפנמה יגיעו לאחר המעשה המתמשך וההתנהגות שסיגל האדם לעצמו.
אי אפשר להחליף את סדר השלבים. על פי פסקה ו, למשל אדם יכול לפתח שליטה עצמית לאחר למידה. מכאן שלמידה והבנה קודמים למעשה ולפעולה.
כתיבת הדעה — (10%). תתקבל כל הבעת דעה מפורשת או משתמעת באופן ברור מן התשובה.
כתיבת הנימוק — (90%). על הנבחן לציין נימוק אחד המתאים לבחירתו.
לשון מבע ותקינות
על מבע לקוי / היעדר תקינות לשונית — יש להפחית עד 20%.
סך הכול — 100%.

5. **א.** על הנבחן להעתיק משפט שמלמד על קושי בדחיית סיפוקים : אני רוצה להיות גדול עכשיו (50%).
ב. על הנבחן להעתיק משפט מטקסט 1 המוכיח כי ייתכן שהילד יגדל להיות מבוגר שיודע לדחות סיפוקים (50%).
דוגמות למשפטים (על פי סדר הטקסט):
 יש לאדם יכולת של שליטה עצמית (פסקה ה).
 יש חלק נוסף שמתפתח בהמשך החיים, בגיל ההתבגרות (שם).
 למוח האנושי יש יכולת להשתנות בכל גיל (פסקה ו).
 אדם יכול לפתח כוח רצון ושליטה עצמית באמצעות למידה פשוטה (שם).
 באמצעות אימון יתרגל הילד לשלוט בעצמו וייהנה מן התוצאות (פסקה ח).
הערה: אם הנבחן לא העתיק אלא כתב את הדוגמה במילים שלו – לא יינזק.
6. בתשובה זו יש להקיש 1 לתשובה נכונה או 0 לתשובה שגויה.
 • להסביר מדוע חשוב ללמד את הילדים לדעת להתגבר על פיתויים.
7. בתשובה זו יש להקיש 1 לתשובה נכונה או 0 לתשובה שגויה.
 • תרבות שמתאפיינת במבחר גדול של מוצרים.
8. על הנבחן להביא דוגמה מכל טקסט להמלצה להורים כיצד ללמד את הילדים לדחות סיפוקים (50% לכל דוגמה סך הכך – 100%).
דוגמה מטקסט 1: לתת לילדים פרס בכל פעם שהם עושים מעשה חיובי לאחר מחשבה (פסקה ח).
 (תתקבלנה גם התשובות האלה: ללמד אותם להבין שהם אחראים למעשים שלהם ולתוצאות שלהם [פסקה ז].
 להתאמן ולתרגל שיטות שונות לדחיית סיפוקים [שם].
 להקנות להם כישורי חיים, הבחנה בין עיקר לטפל ובין טוב לרע [פסקה י].)
הערה: אם הנבחן לא העתיק אלא כתב את הדוגמה במילים שלו – לא יינזק.
9. על הנבחן לכתוב את דעתו על ההחלטה לאסוף טלפונים ניידים מן התלמידים בתחילת יום הלימודים, ולהתייחס לקשר בין החלטה זו ובין היכולת לדחות סיפוקים. על הנבחן לנמק את דעתו.
 כתיבת הדעה – (10%). תתקבל כל הבעת דעה מפורשת או משתמעת באופן ברור מן התשובה.
 כתיבת הנימוק – (90%). על הנבחן לציין נימוק אחד המתאים לבחירתו.
הערה: נבחן שלא יתייחס בתשובתו לקשר בין איסוף טלפונים לדחיית סיפוקים, יש להפחית עד 60%.
לשון מבע ותקינות
 על מבע לקוי / היעדר תקינות לשונית – יש להפחית עד 20%.
 סך הכול – 100%

סיכום ממוזג (20 נקודות)

על הנבחן לענות על שאלה 10.

* נבחן שכתב פחות מ-30 מילים – יקבל 0 בכל התבחינים.

* נבחן שכתב 30-90 מילים – יופחתו לו 20% מכל תבחין.

מחוון להערכת הסיכום הממוזג

אחוזים	הטקסטים		פירוט	תבחינים
	טקסט 2 טל שביט	טקסט 1 זודי גולדמן		
			1. המידע הרלוונטי לסיכום	א. תוכן המידע – תמציתיות, דיוק ועודפות – 100% – 7 נק'
לכל רכיב – 7.5%=30%	✓	✓	* מסקנות מבחן המרשמלו והמחקרים שנערכו בעקבותיו על הנבחן לציין ארבעה מן הרכיבים האלה: (1) 1/3 מהילדים שמשותפים במבחן המרשמלו מצליחים להתאפק. (2) הילדים שהתאפקו במבחן הגיעו בבגרותם להישגים מרשימים בעיסוקם ובעבודתם ובריאותם הנפשית הייתה טובה יותר (הם היו יותר מאושרים). (3) בטבע האדם בצד האימפולסיביות יש יכולת לחשוב בהיגיון, לחשב הפסד לעומת רווח ולפתח שליטה עצמית. (4) למוח האנושי יש יכולת להשתנות. (5) למידה פשוטה יכולה לגרום לכוח רצון ולשליטה עצמית.	
לכל רכיב – 6%=30%	✓	✓	* דרכים לפיתוח היכולת לדחות סיפוקים על הנבחן לציין חמישה מן הרכיבים האלה: (1) הבנה שאיפוק ודחיית סיפוקים משתלמים. (2) הבנה שאדם אחראי לתוצאות מעשיו. (3) תרגול שיטות שונות לדחיית סיפוקים. (4) הרחבת תוכנית הלימודים במוסדות החינוך. הוספת תכנים שיעודדו את יכולת האיפוק. (5) הורים יכולים לתת פרס לילדיהם על מעשה חיובי שבא לאחר מחשבה. (6) הורים צריכים לקבוע גבולות לילדיהם וללמד אותם להמתין בסבלנות. (7) הורים צריכים להבין שדרך החינוך שלהם תשפיע בעתיד על האישיות של ילדיהם.	
60%			סה"כ	
40%			רלוונטיות 2. כל המידע הכתוב רלוונטי לדרישות המטלה (מהימן ומדויק). 3. הושמט מידע לא רלוונטי, למשל תרומת האופניים לעצמאות הילדים, יתרונות האופניים החשמליים, התוכנית להגברת בטיחות הרוכבים צריכה לעבור הליכי חקיקה וכו'. 4. הכותב נמנע מחזרות מיותרות.	
100%			סה"כ	

תבחינים	פירוט	אחוזים	
ב. ארגון המידע – 100% – 7 נק'	5. טקסט עצמאי (לא מהוקשר) * כתיבה של פתיח מכליל המציג את הנושא – 15%. * התמקדות בנושא ולא במאמרים או בכותבים – 10%.	25%	
	6. עיבוד המידע: העתקה מושכלת או פרפרזה (לא "העתק הדבק"), שימוש בהכללות.	25%	
	7. לכידות ובהירות "זרימה" טובה בטקסט מנושא אחד לאחר. שזירה בין הרעיונות המשותפים בטקסטים ופירוט הייחוד שבכל טקסט.	35%	
	8. קישוריות בין חלקי הטקסט: שימוש בקשרים המתאימים למבנה הלוגי של הטקסט לתוכנו.	15%	
סה"כ		100%	
ג. אזכור המקורות ודרכי המסירה – 100% – 3 נק'	9. המידע המופיע בטקסט מיוחס לכותבים המתאימים. 10. אזכור מקורות המידע בגוף הטקסט ובסופו הוא על פי נורמות כתיבה אקדמיות. 11. שימוש בדרכי מסירה שונות (לפחות שתיים). (אם נעשה שימוש בפועלי הבעה או אמירה יש לשים לב לדיוק מבחינת המשמעות).	25% 50% 25%	
	סה"כ		100%
	ד. לשון, מבע ותקינות – 100% – 3 נק'	12. ניסוח: הניסוח בהיר, ענייני והולם את אופי הכתיבה. לדוגמה, הבחנה בין לשון כתובה ללשון דבורה; הימנעות מחזרה על מילים.	25%
13. תקינות תחבירית: * נעשה שימוש במבנה משפט תקין. * המשפטים שלמים ובנויים כהלכה ואינם ארוכים מדי.		25%	
14. פיסוק: שימוש נכון והולם בסימני פיסוק.		25%	
15. מורפולוגיה וכתוב: שימוש תקין בפועל ובנטיותיו, בשם העצם ובהטיותיו, התאמה במין ובמספר, שימוש תקין במילות היחס, בהצרכה וביידוע השם.		25%	
סה"כ			100%

פרק ב – תחביר

על הנבחן לענות על ארבע מן השאלות 11-15.

11. שאלה זו נבדקת באמצעות סולם פריטים 0-5. יש לספור את הפריטים הנכונים בכל סעיפי השאלה ולהקיש מספר זה במחשב.

א. משפט (1): הצעירים מתקשים בדחיית סיפוקים כי ההורים אינם קובעים להם גבולות. (2)

ב. ש (1)

ג. סכנת פגיעה (2)

סה"כ – (5) פריטים

12. שאלה זו נבדקת באמצעות סולם פריטים 0-5. יש לספור את הפריטים הנכונים בכל סעיפי השאלה ולהקיש מספר זה במחשב.

א. תתקבל כל תשובה המציגה את הקשרים הלוגיים: פירוט וסיבה ותוצאה.

דוגמה: להתפרצויות כעס יש תוצאות שליליות. לדוגמה, התפרצויות אלה יכולות לפגוע ביחסים בתוך המשפחה, ולכן

חשוב להשקיע זמן באימון לשליטה על כעסים.

לציון הקשרים הלוגיים – 2 פריטים. להצגת שלושת המשפטים - פריט אחד. (3)

ב. בבתי הספר לא מלמדים את התלמידים כיצד להתרכז בשיעורים. (2)

סה"כ – (5) פריטים

13. שאלה זו נבדקת באמצעות סולם פריטים 0-5. יש לספור את הפריטים הנכונים בכל סעיפי השאלה ולהקיש מספר

זה במחשב.

א. (1) אף על פי (1)

(2) כדי (1)

(3) לכן (1)

(4) כי (1)

ב. באמצעות קביעת כללי התנהגות ברורים.

סה"כ – (5) פריטים

14. שאלה זו נבדקת באמצעות סולם פריטים 0-5. יש לספור את הפריטים הנכונים בכל סעיפי השאלה ולהקיש מספר

זה במחשב.

א. (1) תפקידה של מערכת המוח הוא גם לשלוט על התגובות שלנו. (1)

(2) אהבה ודאגה לאדם אחר גורמות למוח לשחרר חומר כימי שיש לו השפעה חיובית על האדם. (1)

(3) בני האדם הם יצורים חברתיים, לכן קשה להם לחיות לבד. (1)

ב. (1) ברורים (1)

(2) טריות (1)

סה"כ – (5) פריטים

15. שאלה זו נבדקת באמצעות סולם פריטים 0-5. יש לספור את הפריטים הנכונים בכל סעיפי השאלה ולהקיש מספר

זה במחשב.

א. שמירה על גבולות קשה להורים וילידים. (2)

ב. אם (הורים) רוצים לחנך את הילדים להתנהגות טובה, (הם) צריכים לקבוע כללי התנהגות ברורים. (3)

סה"כ – (5) פריטים

פרק ג — שם המספר ומערכת הצורות

חלק I: שאלת חובה — שם המספר (שאלה 16)

16. שאלה זו נבדקת באמצעות סולם פריטים 0-6. יש לספור את הפריטים הנכונים בכל סעיפי השאלה ולהקיש מספר זה במחשב.

(1)	— ראשונה
(1)	— שניים
(1)	— שלושים ושלושה
(1)	— חמישים ותשעה
(1)	— שנים עשר
(1)	— שתי

סה"כ — (6) פריטים

חלק II: שאלות בחירה — הפועל, השם ומילות היחס (שאלות 17-21)

17. שאלה זו נבדקת באמצעות סולם פריטים 0-6. יש לספור את הפריטים הנכונים בכל סעיפי השאלה ולהקיש מספר זה במחשב.

(1)	א. (1) ו/י-כ-ח
(1)	(2) הוכחה
(1)	ב. (1) ג-ו/י-ב
(1)	(2) תגובה
(1)	ג. (1) א-ר-ג-ן
(1)	(2) ארגון

סה"כ — (6) פריטים

18. שאלה זו נבדקת באמצעות סולם פריטים 0-6. יש לספור את הפריטים הנכונים בכל סעיפי השאלה ולהקיש מספר זה במחשב.

א.

שורש ומשקל	בסיס וצורת סופי
התאפקות (1)	חנוכי (1)
מחשב (1)	שאלון (1)
הכנה (1)	

ב. זיכרון

(1)

סה"כ — (6) פריטים

19. שאלה זו נבדקת באמצעות סולם פריטים 0-6. יש לספור את הפריטים הנכונים בכל סעיפי השאלה ולהקיש מספר זה במחשב.

(1)	א. (1) אצלם
(1)	(2) עליהם
(1)	(3) אתכם
(1)	(4) בהן
(2)	ב. מכן
סה"כ – (6) פריטים	

20. שאלה זו נבדקת באמצעות סולם פריטים 0-6. יש לספור את הפריטים הנכונים בכל סעיפי השאלה ולהקיש מספר זה במחשב.

(1)	— המציא
(1)	— עלתה/ה(ו)עלתה
(1)	— התפרסמו/פורסמו
(1)	— תלויה
(1)	— ביקרו
(1)	— זנים/מדיינים
סה"כ – (6) פריטים	

21. שאלה זו נבדקת באמצעות סולם פריטים 0-6. יש לספור את הפריטים הנכונים בכל סעיפי השאלה ולהקיש מספר זה במחשב.

(1)	א. — גדלים
(1)	— הסכים
(1)	— אוכל
(1)	ב. — להבין
(1)	— מתבטא
(1)	— צופים
סה"כ – (6) פריטים	